

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inserati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Ameriška diplomatska ofenziva v Evropi

Novi poslanik USA pri francoski vladi izjavlja, da mu je predsednik Roosevelt poveril veliko misijo — Diplomatska akcija Zedinjenih držav v korist Anglije

Madrid, 3. jan. 1. (Havas) Novi ameriški poslanik v Franciji admiral Leahy se je za časa svojega bivanja v Madridu zadržal v ameriškem poslanstvu. Admiral Leahy bo danes odpotoval v Vichy.

Ko so ga novinarji vprašali, kakšna je njegova misija v Franciji, je admiral Leahy odgovoril:

Predsednik Zedinjenih držav mi je poveril veliko misijo. V polnem soglasju z njegovimi mislimi upam, da bom opravil plodno delo.

New York, 3. jan. 1. (Reuter). Znan ameriški novinar in publicista Mc Cormick objavlja v listu »New York Times« članek, v katerem izraža domnevo o pričetku močne diplomatske ofenzive Zedinjenih držav v korist Anglije.

V članku navaja, da je pismo, ki ga je naslovil predsednik Roosevelt maršalu Petainu preko novega ameriškega poslanika v Čichju prvi pomemben dokaz za to. Ni slučaj, da je moral ameriški poslanik v Rimu prekiniti svoj dopust in se takoj vr-

niti s posebnimi instrukcijami v Rim.

Pozornost vzbujajo tudi razgovori, ki jih v Madridu vodi tamonjni ameriški poslanik Weddel. Gre za pošiljanje živeža iz Zedinjenih držav v Španijo. Naravna je domneva, da bo Španija dobila živež samo v primeru, če bo ostala izven vojne. Ameriška javnost pričakuje, da bo španska vlada spremenila svoje stališče in zavzela prijateljsko zadržanje do Zedinjenih držav in do Anglije.

Nadalje piše Mc Cormick: Vse te ameriške diplomatske akcije je treba razmotrivati v zvezi z govorom, ki ga je Churchill pred božičem naslovil na italijanski narod. Sodelovanje Zedinjenih držav v sedanjih vojni je za enkrat omejeno na zaganjanje Anglije in zaveznikov z orožjem in municijo. Naravno je, da je bilo za razvoj in izpopolnitev ameriške vojne industrije potrebno nekaj časa.

Novinarja dalje poudarja, da bo možno po diplomatski poti vplivati na Francijo, kateri je potrebna pomoč Amerike. Zaradi

tega so tudi francosko-nemški razgovori v zastoju. Vse je bilo storjeno, da ne postane Španija koridor za napad na Gibraltar. Velika Britanija ne sodeluje v akciji v Vichyju, toda ameriška intervencija bo znatno koristila Angležem, ker bo Amerika podpirala Francijo in maršala Petaina v njegovem sedanjem stališču. Važen je tudi bodoči razvoj položaja v Franciji in Španiji.

Tudi Anglija je razvila diplomatsko akcijo poleg odprte borbe na bojnem polju. Toda Zedinjene države lahko mnogo koristijo Angliji, če svojo diplomatsko ofenzivo izvedejo hrabro in čvrsto.

Ameriški kongres

Washington, 3. jan. AA. (Reuter). Dosedanji predsednik ameriškega kongresa demokrat Raybooru je bil soglasno zopet izvoljen za predsednika.

Washington, 3. jan. AA. (DNB). Stara zbornica je imela včeraj svojo zadnjo sejo. Danes bo seja zbornice, ki je bila na

novo izvoljena. Zvezni senat bo imel jutri svojo zadnjo čisto formalno sejo.

Za čim večjo pomoč Angliji

Washington, 3. jan. s. (Ass. Press.) 53 uglednih Američanov med njimi pisatelji, ugledni odvetniki in predstavniki delavstva so poslali kongresu odprto pismo, v katerem se zavzemajo za dovolitev čim večje pomoči Angliji v vojni.

Pismo pravi, da se mora Amerika mobilizirati za vojno. Zrtvovati je treba največ ameriško moč in delo, da ne bo potem treba doprinate tudi žrtve v ameriški krvi. Pismo se nato zavzema za odstopitev vseh ladij, tankov, letal in topov Angliji, kolikor jih potrebuje.

Podpisniki izražajo prepričanje, da bo Anglija v vojni zmagała, pravijo pa, da morajo Zedinjene države doprinese pri svoji delež. Zaradi tega je treba učinkovito in hitro pomagati onim državam, ki se bore proti državam osi. Ni mogoče, da bi Zedinjene države dajale vojno material na

razpolago samo toliko časa, dokler ga države, ki potrebujejo pomoč, lahko plačajo.

Ameriške trgovinske ladje na angleških linijah

London, 3. jan. s. (Tass). United Press javlja, da se bodo po londonskih informacijah v kratkem pričela med Anglijo in Zedinjenimi državami pogajanja glede možnosti, da bi ameriške trgovske ladje nadomestile angleške ladje v rednem prometu v območju Tihega oceana. Na ta način bi bile Angliji na razpolago vse njene ladje, ki doslej opravljajo promet v Tihem oceanu ter bi bile lahko te ladje uporabljene za dovoz vojnega materiala v Atlantiku in Sredozemlju.

Načrt v tem smislu je stavila angleška vlada ameriški vladi že pred enim letom, pa ga tedaj ameriška vlada ni hotela sprejeti. Sedaj pa se menda ameriški uradni krogi svoje stališče v tem oziru spremenili.

Letaška vojna na zapadu

Angleški bombniki so preteklo noč ponovno napadli Bremen, nemška letala pa so bombardirala predvsem južni Wales, kjer so povzročili znatno materialno škodo

Prvi bombni napad na irsko prestolnico

London, 3. jan. s. (Reuter). Letalsko ministstvo javlja:

Preteklo noč so bombniki vojnega letalstva ponovno napadli razne objekte v Bremen. Poleg tega je bilo bombardirano tudi pristanišče Emden.

London, 3. jan. s. (Columbia B. S.). Kakor poročajo opazovalci ob južni angleški obali, so izvedli angleški bombniki močan napad na nemške invazijske luke ob francoski obali Kanala. Vse do polnoči so se videli bliski eksplozij in svetlobni žarki žarometov. Slišale so se tudi detonacije. Zdi se, da je bil glavni napad na Calais in Boulogne.

London, 3. jan. s. (Reuter). Letalsko ministstvo javlja, da se je eno izmed angleških letal, ki so v noči na četrti napadli Bremen med petjo srečalo nad obalo Anglije z nemškim bombnikom tipa Junkers 88. Prišlo je do borbe na razdalji 800 m. Nemško letalo se je končno umaknilo v oblake, puščalo pa je za seboj gost dim in je bilo torej gotovo težje poskodovano.

London, 3. jan. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministstvo javljata v svojem današnjem jutrnjem komuniciju:

Glavni sovražni letalski napadi preteklo noč so bili izvršeni na neko mesto v južnem Walesu. V mestu je bila povzročena znatna škoda na hišah, poslovnih zgradbah in drugih poslopih. Izbruhnili so več požarov, toda gasilci so jih mnogo kmalu pogasili, vse druge pa so do zgodnjih jutrnjih ur spravili pod kontrolo. Več oseb je bilo pri napadu ubitih in več ranjenih.

Bombe so bile ponoči vržene tudi na razne druge dele Anglije, toda škoda je majhna in človeških žrtev malo.

London, 3. jan. s. (Reuter). Kakor javlja že uradno jutranje poročilo, je bil najhujšega letalskega napada preteklo noč deležen Južni Wales. Neko mesto je bilo zelo močno bombardirano (morda Cardiff, Op. ur.). Povzročena škoda je znatna, tudi človeških žrtev je bilo nekaj, toda v primeru z velikim obsegom napada ne preveč. Napad se je pričel že kmalu po nastopu mraka in je trajal več ur.

Nemška letala so se tudi pri tem napadu poslužila običajne taktike. Najprej so vrhla mnogo zažigalnih bomb, nato pa tudi nekaj eksplozivnih. Med zgradbami, ki so bile v napadu na mesto razrušene ali poskodovane, so tudi štirje kinematografi, poleg več trgovskih poslopij in stanovanjskih hiš. Stevilni požari v mestu so bili vsi že kmalu po polnoči pod kontrolo.

Posamični napadi so bili ponoči izvedeni tudi na razne druge dele Anglije, povzročili pa so malo škode. Tudi v Londonu je bil kmalu po nastopu mraka dan sredi letalski alarm, toda se pred polnočjo je sledil znak, da je napad končan. Med alarmom se je v presledkih slišalo streljanje protiletalskega topništva. Na razne dele Anglije so nemška letala ponoči metala zažigalne bombe. Vsi napadi razen onega na Južni Wales pa so imeli manjši obseg in vsi požari so bili kmalu pogaseni.

London, 3. jan. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministstvo javljata, da so včeraj podnevi sovražna letala razvijala nekaj aktivnosti nad obalnimi področji Anglije. Neko mesto ob obali Kenta je bilo bombardirano. Napad je povzročil malo škode in zelo malo žrtev.

Odbor za preprečevanje požarov

London, 3. jan. s. (Reuter). Davi je bila z vladino odredbo ustanovljena posebna »Eksekutiva za preprečevanje požarov« pod predsedstvom poštnega ministra W. S. Morrisona. Ta odbor bo imel nalogo, da nadzoruje delo požarnih čuvajev pri letalskih napadih ter koordinira delo posameznih državnih uradov v borbi proti zažigalnim bombam. Zlasti bo sodeloval novi odbor z notranjim ministrom.

London, 3. jan. s. (Reuter). Notranje ministstvo je kaznovalo neko trgovsko tvrdko v Birminghamu z globo 25 funtov, ker kljub petkratnemu posvarilu ni postavila v svojem podjetju čuvaja za preprečenje požara pri letalskih napadih. Dvakrat so v podjetju nastali požari, pa jih je policija pravčasno pogasila.

Dublin bombardiran

Dublin, 3. jan. s. (Columbia B. S.). Davi ob 4. so neznan tuja letala bombardirala Dublin. Bil je to prvi bombni napad na irsko prestolnico. Več hiš v središču mesta so bombe porušile. Po dosedanjih podatkih je bilo sedem oseb pri napadu tako težko ranjenih, da so jih morali prepeljati v bolnico. Stanje nekaterih ranjencev je resno. Nekaj oseb je menda še pokopanih pod razvalinami zgradb. Zgodaj jutro so reševalni oddelki šli na delo.

Letala, ki so izvedla napad na Dublin, so priletela s severa. V irskih krogih smatrajo, da so bila letala »Do zgodnjega dopoldneva uradno poročilo irske vlade o dogodku še ni bilo izdano.

Dublin, 3. jan. s. (Reuter). Tuje letalo, ki je davi vrglo več bomb na Dublin, je zadelo hišo ravno v najbolj gosti naseljenosti mesta. Po dosedanjih podatkih je 12 oseb ranjenih. Ne izključujemo, da je napad zahteval tudi smrtno žrtev.

London, 3. jan. s. (Ass. Press). Vzbudilo je pozornost, da so v letalu že četrtič v teku 48 ur davi napadla Irsko. V angleških krogih se vprašujejo, če gre v teh primerih res samo za pomoč ali pa že za sistematično pripravo za novo invazijo.

Irski poročila o večerajšnjih napadih

Dublin, 3. jan. s. (Reuter). Irsko vlado javlja uradno, da so sinoči ob 19.45 neznan tuja letala vrgla tri bombe na okolico mesta Wexford ob južnovzhodni irski obali. Napad ni povzročil škode.

Dalje javljajo uradno, da so tuja letala včeraj jutraj vrgla na padala pritrjene magnetne mine v morje ob irski obali. Irski inženirji bodo danes popoldne med 12. in 14. te mine razstrelili.

Nemški načrti za vpad v Anglijo

London, 3. jan. s. (Tass). List »Daily Sketch« objavlja podatke o nemških načrtih za invazijo Anglije. List pravi, da je prejel te podatke iz zanesljivih nevtalnih virov. Po teh podatkih naj bi eden izmed načrtov za invazijo Anglije predvideval izkrcanje močnega motoriziranega nemške vojske ob severovzhodni angleški obali. Ta oddelki naj bi bil še ojačen s padalci, ki bi se spustili na angleška tla. Naloga tega oddelka bi bila potem, da vdere čim dalje v angleško industrijsko ozemlje uniči vse pred seboj na svoji poti ter povzročijo na ta način paniko.

Drugi načrt pa bi bil, da bi se ob raznih točkah angleške obale istočasno izkrcala vojska okoli 600.000 mož. Za izkrcanje bi bilo predvidenih 6 glavnih točk med Aberdeenom na Škotskem ter Dorsetom ob južni obali Anglije. Glavne točke za napad bi bile v Essexu, Kentu in Sussexu. Poglavitna naloga te armade, ki bi vdrla v Anglijo, bi bila, da najprej prekine zvezo med Londonom in ostalo državo.

Od Himare proti Valoni

Kljub slabemu vremenu, ki ovira večje operacije, poročajo Grki o novih uspešnih krajevnih akcijah

Atene, 3. jan. s. (CBS). Po grških podatkih so grške čete kljub močnemu odporu zopet napredovale več milij v smeri proti Valoni od Himare. Tudi na srednjem in severnem delu fronte so Grki dosegli uspeh. V severovzhodnem delu bojišča je bilo zasadenih nekaj važnih gorskih vrhov.

Atene, 3. jan. s. (Tass). List »Kathimerini« poroča, da grška vojska še nadalje prodira v smeri od Himare proti Valoni. V srednjem sektorju bojišča so Italijani izvedli neuspešen protinapad s tanki. Zapadno od Tepelenja so zavzeli Grki nekaj novih položajev.

List »Proje« poroča, da so Grki napredovali tudi pri Klisuri. Zajetih je bilo tu 30 italijanskih vojakov. Grško letalstvo uspešno bombardira in obstreljuje s strojnimi sovražne vojaške oddelke.

Grško vojno poročilo

Atene, 3. jan. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil snoči naslednje 68. vojno poročilo:

Naša vojska je izvedla več uspešnih lokalnih akcij. Zajeli smo več ujetnikov in nekaj strojnic.

Atene, 3. jan. s. (Ass. Press.). Ze več dni omenjajo grška vojna poročila samo lokalne vojaške operacije. Zdi se, da se zaradi zelo slabega vremena na vsej fronti ne morejo razviti večje operacije.

Kakor je sporočil snoči zastopnik grškega vojnega ministristva novinarjem, so bili včeraj najhujši boji pri Klisuri. Dalje proti severu so Grki prav tako napredovali in so zasedli nekaj vasi, potem ko so strli srčiti odpor italijanske vojske.

V snegu in mrazu

se spomnite ptic!

Sodba ameriškega opazovalca

Atene, 3. jan. s. (Ass. Press.) Ameriški letalski major, ki se je nekaj časa mudil kot uradni ameriški opazovalec na južnem delu bojišča v Albaniji, pravi, da imajo na tem delu fronte Grki povsod iniciativo. Grška vojska kaže odlične borbeni duh.

Poročila grških listov

Djerdjelijs, 3. jan. e. Po poročilih grških listov so bili na fronti predvčerajšnjim mestoma precej ostri boji. Izmenični uspehi so imeli krajevni značaj, tako da do pomembnih izprememb ni prišlo.

Najhujši boji so bili na severni fronti v okolici Podgradca, kjer je delovalo večina težko topništvo. Včeraj je bilo izvršenih več napadov in protinapadov pehote. Okrog gorskih vrhov severno in severnozahodno od Ohridskega jezera so se vršili tudi hudi boji med pehoto in topništvom. Grki so na terenu, ki je zelo gorat in v globokem snegu, tako da morajo topove z vrhovi vlačiti na položaje. Položaj Italijanov je nekoliko ugodnejši, ker se nahajajo v ravnini. Proti grškim četam se na severni fronti borijo štiri italijanske divizije.

Na odseku pri Klisuri se nadaljujejo boji z nezmanjšano srditostjo. Tudi tu hribovit teren in visok sneg ovirata operacije. Bitka, ki že več dni divja okrog Klisure, še ni končana.

Na južni fronti je položaj v glavnem nespremenjen. Listi poročajo o ogorčenih bojih. Več oddelkov italijanskih tankov je napadlo grške čete. To pomeni, da se boji vrše na terenu, ki omogoča izkoriščanje vseh sredstev moderne vojne. Ni dvoma, da bo to vplivalo na razvoj bodočih operacij.

Avstralski vojni minister v Palestini

Jeruzalem, 3. jan. s. (Reuter). V Palestino je prispel avstralski vojni minister Spender v spremstvu šefa avstralskega štaba Steardya. Oba sta se takoj sestala z vrhovnim poveljnikom avstralske vojske

Mednarodni položaj se stalno izboljšuje v korist Kitajski

pravi maršal Čangkajšek ob praznovanju tridesetletnice kitajske republike

Cungking, 3. jan. AA. (Tass). Ob novem letu in za proslavo 30. obletnice kitajske republike je maršal Čangkajšek imel po radiu govor, v katerem je poudaril, da mora kitajska republika v 31. letu svojega obstoja storiti vse, da se upre sovražniku in da se notranje zgradi. Po podatkih vojaških statistik je imel sovražnik velike izgube.

Mednarodni položaj se stalno izboljšuje na korist Kitajski. Toda kitajski narod mora vedeti, da bodo potrebne še velike žrtve, preden bo dosežena končna zmaga in popolnoma uresničeni Sunjatsenovi načrti. Toda njegova načela bodo vsekakor uresničena, ker zanje dela čas in velika požrtvovalnost kitajskega ljudstva.

Vojne akcije

Cungking, 3. jan. s. (Tass). V južni Kitajski je zadnje dni opažena koncentracija močne japonske vojske. Pri Kantonu se zbira 70.000 do 80.000 mož. Smatrajo, da se japonsko vojaško poveljstvo pripravlja na večjo vojaško akcijo v provinci Kwantung. Zaenkrat so pa v teku šele samo manjše operacije. Južno in južnozahodno od Kantona so Japonci podvzeli manjše poskuse napredovanja, bili so pa povsod odbiti.

V srednji Kitajski so Kitajci povzročili Japoncem na železniški progi Peking-Hankov veliko škodo. Na veliko daljavo je bila železniška proga porušena, prav tako

na Bliznjem vzhodu generalom Bleamym in bosta sedaj inspicirala avstralske čete v Palestini.

Spender je izjavil po svojem prihodu novinarjem, da uporablja Avstralija vse svoje sile za vojno in da bo v tem smislu vztrajala do konca. Posebno pozornost pa posveča avstralska vlada vprašanju, ki se nanaša na avstralsko vojsko na Bliznjem vzhodu.

Nemški letalci v Italiji

Rim, 3. jan. AA. (Stefani). »Popolo di Roma« piše, da prihod nekaterih letalskih oddelkov iz Nemčije v Italijo potrjuje zavezništvo držav osi v boju proti Angliji. Nemške in italijanske sile se zedinjujejo in dopolnjujejo proti skupnemu sovražniku na skupni fronti. Tako se bratstvo orožja med dvema narodoma krepi, pri tem pa se znova izkazuje odločnost, sloga in neomajna volja, da bi se do temelja z vsemi sredstvi in viri prišlo do končne zmage.

Rim, 3. jan. AA. (Stefani). Listi opozarjajo danes na obletnico govora, ki ga je pred 16 leti imel Mussolini v parlamentu. Ta govor, ki mu je takoj sledilo delo, je jasno razdelil staro in novo Italijo med revolucijo, ki je prišla in ki je šla naprej in reakcijo, ki je verjela da bo tej revoluciji lahko zavrila pot.

»Popolo di Roma« poudarja, da bo prav tako kakor tedaj, ko je bil spopad med starimi in novimi političnimi silami zaključen z zmago novih elementov tudi zdaj izid spopada na ozemlju treh kontinentov in morij istih. Zmagale bodo nove sile.

»Messaggero« objavlja članek Bastianinija, ki opozarja, da spomin na 3. januar 1925 pri italijanskemu narodu in italijanskemu vojaku krepi zaupanje v duceja in razplameta nov ogenj v srcih veteranov, ki verujejo vanj vsaj že 22 let in se bore s tistim ponosom, da bodo sovražniki fašistične Italije še enkrat uničeni z našo voljo za zmago.

pa so uničene telegrafске zveze, zlasti pri Hsinjamu. Tudi nekaj japonskih vojaških skladišč je bilo uničenih.

V severnem delu Kitajske so v teku boji v južnem delu province Šansi. Japonci so podvzeli na več mestih iniciativo, pa so pretrpeli velike izgube in niso dosegli nobenega uspeha.

Cungking, 3. jan. s. (Reuter). Po kitajskih informacijah so kitajski irregularni oddelki v srednji Kitajski razrušili okrog 400 km železniških prog, ki so se jih posluževali Japonci. Tudi sedemdeset mostov je bilo razdejanih.

Spremembe v ruskem vojnem ministristvu

Moskva, 3. jan. AA. (Reuter). Pomočnik ljudskega komisarja za vojsko general Sedenko je bil zamenjan.

Otvoritev ameriškega konzulata v Vladivostoku

Moskva, 3. jan. AA. (Reuter). Prvi tajnik ameriškega veleposlaništva v Moskvi bo odpotoval v Vladivostok, kjer bo otvoril ameriški generalni konzulat. V Vladivostoku imajo svoje generalne konzulate že Nemčija in Japonska.

GIUSEPPE LUGO brilja s svojim petjem krasnih arij in temperamentnih šlagerjev v pevskem vefilnu vesele vsebine
POMLADNA PESEM KINO MATICA — TELEF. 22-41
 Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri
 Dances zadajkrajat!

NAJLEPŠI FILM SEZONE!
BALALAJKA
 KINO UNION — TEL. 22-21
 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Filov na Dunaju

Ugibanja o nenadnem potovanju bolgarskega ministrskega predsednika v Nemčijo — Značilni komentarji sofijskega tiska

Sofija, 3. jan. a. (Columbia B. S.). V zvezi s potovanjem bolgarskega ministrskega predsednika Filova v Nemčijo smatrajo v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih, da Bolgariji ne bo preostalo drugega kakor da sprejme nemške zahteve za prehod nemške vojske preko bolgarskega ozemlja, če bi Nemčija tako zahtevo stavela.

Sofija, 3. jan. AA. Kakor lista »Dnes« in »Dnevnik«, tako sta tudi »Mir« in »Slovo« objavila komentarje, v katerih pripisujejo velik pomen zadnjemu govoru predsednika Filova. V velikih naslovih nad njegovim govorom ti listi zlasti poudarjajo tisti del, v katerem je Filov opozoril, da se v letu 1941 morajo zagotoviti življenjske koristi Bolgariji in da bolgarski narod mora biti pripravljen v letu 1941. na žrtve za uspeh in napredek Bolgarije.

»Slovo« objavlja članek, v katerem pravi, da bo morebiti leto 1941 odločilno za zaključek sedanje vojne in da se bodo v tej vojni razvili dogodki, ki bodo usodni za ves svet. Poleg tega piše: Mi moramo za vse to poskrbeli in moramo na dogodke čakati pripravljeno. Predsednik vlade je izjavil, da moramo biti pripravljene na vse napore in na vse žrtve, ki jih bo potreba naložila nam vsem za blagor in uspeh Bolgarije, če hočemo pripraviti sebi boljše bodočnost, svojim sinovom in vnukom za zagotoviti se boljše bodočnost.

Žekov — redivivus

Sofija, 3. jan. AA. (DNEB). Včeraj je izšla prva številka tednika »Jutrinja Bolgarija«. Uredništvo tega lista hoče bolgarsko ljudstvo vzgajati v duhu novega časa. V uvodniku pravi uredništvo, da bo svoje čitatelje obveščalo o političnih, kulturnih in gospodarskih dogodkih.

List objavlja tudi članek glavnega poveljnika bolgarske vojske v svetovni vojni generala Žekova. Ta članek nosi naslov »Potreba duhovne obnovitve«. General Žekov piše med drugim, da bi bila naša domneva, da se bo bolgarski narod lahko izognil bliskovitim izpremembam, ki so danes zajele svet. Te izpremembe ne bodo zajele samo naših državnih meja, ampak celotno naše narodno življenje, pravi članek. Bolgarski narod se ne sme upirati takemu razvoju. Najplemenitejša dolžnost novega tednika je, da bolgarski narod pripravi, da bo vreden član novega reda na svetu.

Med ostalimi sodelavci tega lista so ugledni zastopniki nacionalnih bolgarskih

krogov in vodilne osebnosti iz bolgarskega javnega življenja.

Nemška sodba

Berlin, 3. jan. a. V tukajšnjih krogih postavljajo vprašanje, ali bodo bolgarski politiki, ki imajo vpliv na vodstvo državne politike, uvideli osnovne pogoje in ali je prevladovala ona struja v Bolgariji, ki popolnoma jasno vidi v bodočnost balkanskih narodov.

V Berlinu krožijo glasovi, da so na Dunaju že deli časa vodilni nemški politiki. Zaradi tega se lahko pričakuje, da bodo morda v teku dveh ali treh dni bolgarski odnosi do držav osti pojasnjeni. Ni izključeno, da bodo rezultati dunajskega posvetoovanja ostali tajni, toda že sedaj se lahko opozarja na njihov velik pomen. Zdi se skoraj izključeno, da bi se Bolgarija upirala pristopu k novi evropski zajednici, katere temelji so tako rekoč že položeni.

Berlin, 3. jan. o. Tukajšnji polslužbeni krogi se niso dali nobenih obvestil v zvezi s prihodom bolgarskega ministrskega predsednika Filova na Dunaj. Edino večerna izdaja »Lokalanzette« je objavila obširno poročilo iz Budimpešte, v katerem pravi, da je predsednik bolgarske vlade odpotoval na Dunaj, kjer bo konzulski specialiste zaradi neke železodne bolezni List obseva tudi vsebino govora, ki ga je imel Filov za novo leto pred svojim odhodom iz Sofije.

Madžarska prerokovanja

Budimpešta, 3. jan. c. Po mnenju madžarskih krogov bo novo leto prineslo zelo pomembne vojne dogodke in zelo važne politične diplomatske akcije. In dvoma, tako pravijo v Budimpešti, da želi Nemčija v letu 1941 končati vojno z orožjem. Zaradi tega bo novo leto v najkrajšem času polno velikih dogodkov.

Glede Madžarske in njene politike poudarjajo, da ob novem letu niso bile dane s službene strani nobene izjave niti poslušanje. V političnih krogih izjavljajo, da je madžarska politika v preteklem letu dala dobre uspehe in da bo ta politika v novem letu opravičila vsa pričakovanja.

V Budimpešti poudarjajo, da bo Madžarska stala vse, da tudi v bodoče svoje prijateljanje v vsem veliki priatelj. In tudi v Jugoslavijo še izpopolni, da bo mir v svojem prostoru v največji meri zavaroval. Madžarski tisk javno mnenje institucije in tudi drugi krogi z največjo ljubeznijo delajo na poglabitvi madžarsko jugoslovenskih odnosov.

ložaj glede prehrane prebivalstva na Norveškem slab. Rib je sicer dovolj na razpolago, primanjkuje pa kruha. Zaradi tega si pomagajo revnejši sloji na ta način, da skušajo izdelovati moko iz drevesnega lubja in raznih vrst mahov.

Obsedno stanje v Mehiki

Mexico City, 3. jan. AA. (Stefani). Pri umeščanju novih občinskih odborov je ponekod prišlo do krvavih spopadov. Guverner države Tamaulipas je moral proglasiti obsedno stanje. Zlasti krvavi so bili spopadi v državi Jucatan, kjer je obljalo mnogo mrtvih in ranjenih. Tudi v državi Tereon in Cuajila je bilo mnogo mrtvih in ranjenih.

Mexico City, 3. jan. AA. (DNEB). »Ultimas Noticias« je izvedel iz zelo dobro poučenega vira, da je bila uvedba splošne vojaške dolžnosti odložena. List je izvedel, da se bo splošna vojaška dolžnost uvedla samo tedaj, če bi država bila v neposredni nevarnosti.

Nenadna smrt vrlega moža

Ob svežem grobu uglednega trboveljskega podjetnika Josipa Haucka

Trbovlje, 2. januarja
 Globoko je vso javnost pretresla žalostna vest, da je včeraj popoldne tako nepričakovano smrt prestrigla mlajšega Josipa Haucka, znanemu trboveljskemu podjetniku. Sredi njegovega delovnega revirja, v kamnolomu, ga je podrla in po nekaj urah je izdihnil! Ni še dolgo tega, ko je obhajal šestdesetletnico v krogu svoje ljubljene rodbine ter številnih prijateljev in znancev mladeniški čil in zdrav, poln lepših načrtov za bodočnost! Kruta usoda je pa prekržala vse račune moža, ki mu je bilo uspešno delo na tolikih popriščih prava življenjska potreba. Umrli je mož, ki si je iz malih razmer z marljivostjo in vztrajnostjo priboril lep položaj podjetnika in gospodarstvenika ter kot tak postal ena prvih in zelo uvaževanih osebnosti v Trbovljah.

Pokojni Hauck se je rodil leta 1879 v Agendorfu na Madžarskem ter prišel v Trbovlje l. 1908, kjer je zaradi svojih sposobnosti kmalu postal desna roka takratnega rudniškega podjetnika Sullogaja, od katerega je potem prevzel podjetje ter se leta 1919 osamosvojil. Trboveljskega premožnega družba mu je cenila njegove sposobnosti še posebej zaradi vedno več del svojega zunanega obrata ter je p. k. Hauck prevzel vodstvo kamnoloma, cementarne in dnevnih odkop na Dobrni. Pozneje mu je bilo poverjeno tudi vodstvo rudniške delarne ter oba nova kamnoloma cementarne. Hauck je imel prirojenjo veliko marljivostjo za gospodarstvo, tehnično organizacijo ter je s praktičnim delom kot samouk izpopolnil tehnično znanje in toliko mar, da je bil v nešteti primerih njegov

nasvet merodajen pri raznih delih rudniškega podjetja. Poleg tega mu je TPD poverila še druga dela pri zunanem obratu, ki jih je vedno in povsod izvršil v veliko zadovoljstvo družbe. Vse njegovo življenje se je izpiralvo v vodstvu podjetja, ki je obratovalo pod njegovim budnim nadzorom v vedno večjem obsegu!

Vse njegovo naporno dnevno delo pa mu je še vedno pustilo par pičlih uric, da se je jel poveščati z vedno večjim zanimanjem vsem trboveljskim javnim, gospodarskim in narodnim vprašanjem. Dasi tuje po roku, se je popolnoma vživel v naše razmere, pričel našega jezika ter v svojem prepričanju in dejanjih postal prepričan Jugosloven, ki mu je bil naš narod vedno in povsod pri srcu. Bil je član vseh tukajšnjih narodnih, prosvetno kulturnih in humanitarnih društev, ki so v g. Haucku našla vedno radodarnega podpornika in pokrovitelja. Posebej vneto je ves čas deloval kot viden član trboveljskega Sokola, kjer se je udeleževal v gospodarskem in jezdnem odseku ter z odprto roko prispeval h gradnji tukajšnjega Sokolskega doma. Trboveljsko lovsko društvo je tudi imelo v njem enega najljubših sodelavcev, saj je bil pokojni strasten lovec, ki je v zelenih revirih našel najlepše razvedrilo in počitek od trudoplnega dela. Kot tak je bil tudi član zasavskega lovskega okrožja. Pri zadruzi elektrarni je bil predsednik upravnega in nadzornega odbora. Nič manj vidno se ni udeleževal v tukajšnjem planinskem društvu, kjer je kot član in podpredsednik storil mnogo za razvoj trboveljskega turizma. Zlasti mu je bila pri srcu Mrežica ter je v mnogih

njegovih zasluga, da je bila tjakaj nedavno izpeljana lepa planinska cesta, za katero je prispeval z denarjem, materialom, delovnimi močmi in nasveti. V strelski družini je sodeloval vidno kot podpredsednik, bil je član Rdečega križa, Cirila Metodove družbe, čebelarstva društva, pri sadjar-skem društvu, Zvonu, častni član gradilov in častni predsednik Trboveljske delavske godbe. Glasbo je posebno ljubil ter jovedno rade volje podpiral vsa tukajšnja pev-ska in glasbena društva. Kot gospodarstvenik je sodeloval tudi v Trboveljski po-sojilnici ter bil uvaževan član upravnega sveta Laške pivovarne. Po svojem značaju je bil oseben skromen, prirojen dober, pre-odprtih rok za vsakogar, ki ga je prosil pomoči. Hauckovo dobro srce je bilo pri

Trboveljčanih že prislovično, njegova radodarnost se je le premožljivo tudi iz-koristila! Bil je mož kremenitega značaja, nacionalen in politično napreden ter kot tak tudi član Jugoslovenske nacionalne stranke! Po njegovi tako nenadni smrti se odpira široka vrzel za velikim dobrotni-kom, ki je do zadnjega delil usluge na levo in desno. Rodbini je bil iskreno dober soprog in oče ter je svojih pet že odraslih otrok odgojil skrbno v jugosloven-skem duhu.

Za plemenitim pokojnikom globoko žalu-je vsa naša javnost. Težko prizadetim svo-jem naše toplo sožalje, pokojnemu časten spomin in lahek večni počitek od težkih življenjskih muk!

Posestne spremembe v Ljubljani in okolici

Svoje lastnike je menjalo le nekaj manjših parcel

Ljubljana, 3. januarja
 Posestnik Ivan Pirnat, Tržaška cesta 105, je prodal Rudolfu Mescu železniške-mu uradniku, postaja Utinje v banovini Hrvatski, od svojega posestva v kat ob-čini Dobrunje parcelo v izmeri 732 kv. m za 13.170 din.

Posestnik Stanislav Vrhovec, Vrhovec št. 1, je prodal Ivanu Prijatelju, postnemu služitelju na Vrhovcih št. 17, parcelo v kat ob-čini Ščiva v izmeri 369 kv. m za 3960 din. — Uradniku jugoslovenskega konzula v Celovcu Karlu Široku pa je posest-nik Stanislav Vrhovec prodal dve parceli v skupni izmeri 3134 kv. m za 27.000 din. Hiraškiška ustanova Matije Dobravca, ki ju zastopa sestra prednica Filipina Tamše, Ljubljana, Vidovdanska cesta 9, je odst-opila mestni občini ljubljanski brezplačno za ceste namenjena svet v kat občini Sv. Petra predmestje v izmeri 84 kv. m.

Posestnica Karolina Novosel, Drenikova 24, je prodala Jani Lindhar, ženi šefa pi-sarne v Kranju, parcelo v kat občini Sp. Šiška v izmeri 487 kv. m za 82.000 din, nato pa še ostanek parcele v izmeri 93 kv. m za 19.530 din, torej kvadratni meter po 210 din, ker je mestni gradbeni urad pri-znal lastnosti gradbene parcele le celotni parceli.

Posestnika Alojz in Terezija Tišlarič, Brdo 189 sta prodala posestniku Antonu Blažiču, Cesta v Mestni log 69, hišo z vr-tom na Brdu za 58.500 din.

Misijska družba sv. Vincencija Pavel-skega, Tabor 12, ki jo zastopa predstojnik dr. Jakob Žagar, je prodala Petru Tomiš-ku, Borštnikov trg 4, parcelo s hišo na Vi-dovdanski cesti št. 16 za 270.000 din. Par-cela meri 271 kv. m.

Posestnica Angela Stojec Resljeva cesta 12, Zofija Kralj, Strelška ulica 5 in Leo-poldina Metlika, Sv. Petra cesta 29, so pro-dale posestnici Ivanu Gorčar, Sv. Pe-tra cesta 30, posestvo v kat občini Sv. Pe-tra predmestje za 250.000 din.

Zupna cerkev sv. Simona in Jude v Rud-niku je prodala Mariji Zajec, Rudnik št. 1 dva dela od svoje parcele v kat občini Rudnik za 29.957 din. S posestnikom Mar-tinom in Heleno Benko pa je cerkev sv. Simona in Jude v Rudniku zamenjala par-celo zaradi arondiranja posestva. Razliko v vrednosti zamenjanih parcel v znesku 3000 din je plačal cerkvi posestnik Benko.

Posestnik Martin Jeras in njegova žena Ivana iz Zgornjih Pirnič sta prodala za-sednici Anki Tuma, Fignerjeva 9, leseno stanovanjsko hišo in gozd v kat občini Zgornje Pirniče za 42.500 din.

Sodne odpovedi stanovanj v l. 1940

Bilo jih je 282 več kakor l. 1939 — Na mesec je bilo povprečno 145 odpovedi

Ljubljana, 3. januarja
 Izredne razmere in teži časi, ki smo jih preživljali v preteklem letu, se kažejo tu-di v statistiki sodnih stanovanjskih odpove-di. Sodišče je v teku lanskega leta odp-slo 1743 stanovanjskim najemnikom so-dne odpovedi. Razlogi za odpovedi so bili najrazličnejši. Najčesteje je bil naveden razlog, da stranka že več mesecev ni pla-čala najemnine. Sodišče je vsem predlogom za sodno odpoved ugodilo in v večini pri-merov stranke niso ugovarjale.

L. 1939 je bilo v Ljubljani 1461 sodnih odpovedi stanovanj, torej 282 manj kot lani, kar brez dvoma kaže na težje čase v lanskem letu. Draginja je porasla za po-vprečno 50% in lahko rečemo, da so bili proračuni vsega srednjega stanu, ki v Ljub-ljani prevladuje, zaradi tega močno pri-zadeti, čeprav se stanovanja niso podražila. Mnogi so prišli v plačilne težkoče in niso mogli v roku plačevati najemnine. Predlaskim je bilo mesečno povprečno 122 odpovedi, lani pa že 145. Število bi se naj-

brže še močno povečalo, ako ne bi bila uredba o zaščiti stanovanjskih najemnikov, po kateri je bil plačilni rok podaljšan praktično za mesec dni in razlogi za od-poved niso več katerikoli, temveč je v uredbi natančno povedano, kdaj more sta-nodajalec upravičeno stanovanje odpove-dati.

Glavna razloga za sodno odpoved po izidu uredb sta bila neplačevanje najem-nine in nemoralno življenje najemnikov. Hišni posestniki, ki so navedli kot vzrok odpovedi nemoralno življenje najemnikov, so s tem sprožili tožbe zaradi razžaljenja, kajti prizadete stranke so branile svojo čast in svoje dobro ime. Okrajno sodišče je v zadnjih mesecih pretekelega leta raz-sojalo o številnih takih tožbah. Nekateri hišni posestniki so porabili tudi razlog, da potrebujejo stanovanje zase, oziroma za svoje, za hčere, ki se bodo omožile, in za sinove, ki se bodo oženili. V rodbinah hišnih posestnikov je tako kar nenadoma nastala ženitovanska epidemija.

Umor v Slogonskem pri Brežicah

Obračuna proti preužitkarju, ki je ustrelil sinovo svakinjo

Celje, 3. januarja
 Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je začela davi razpra-va proti 58letnemu preužitkarju Francu Stergarju iz Slogonskega v občini Kape-lah pri Brežicah zaradi umora.

Obdolženi Franc Stergar in njegova že-na Terezija imata sina Franca, ki se je leta 1932 poročil s Franciško Molanovo. Slednja je imela sestro Rozalijo, ki se je leta 1933 poročila z Andrejem Radanovi-čem. Stari Stergar zlasti Rozaliji Rada-novičevi ni bil naklonjen Stergar in An-drej Radanovič sta znanca iz mladosti, ker sta oba iz iste vasi. Ko se je Radano-vič poročil z Rozalijo Molanovo, se mu je stari Stergar docela odtujil. Vzrok je bil v rodbinskih odnosno sorodstvenih in pre-moženskih razmerah.

Lani 17. oktobra popoldne sta odšla An-drej Radanovič in njegova žena Rozalija s svojim otrokom na svojo njivo v Lazah v Slogonskem. Radanovič in Stari Ster-gar sta mešaja; loči ju poljska pot. Ko sta bila Radanovičeva zaposlena na svoji nji-vo, na kateri sta imela posejano deteljo in koruzo, je prišel po omenjeni poljski poti stari Stergar, ki je imel lovsko puško na ramu. Ko je prišel do Radanovičeva, ga je vprašal, kdo je vozil po mejaški poti, na-ker mu je Radanovič pojasnil, da so Bo-govičevi peljali buče. Nato je Stergar vprašal Radanoviča, ali je vozil tudi on. Radanovič je to zanikal in pripomnil, da sme vendar tudi on voziti po tej poti. V potrditve teh besed je stopil Radanovič na pot in napravil po njej nekaj korakov. Stergar pa ga je pričel zmerjati in odednati. V tem je stopila k njima Roza-lija Radanovičeva. Pritrdila je svojemu možu in dejala, da ima tudi ona pravico hoditi po tej poti. Stergar je jezen sko-čil k njej, jo pahnil z roko in zakričal, naj se odstrani. Takot nato je stopil dva koraka nazaj, snel puško z rame, pomeril na Radanovičeva in sprožil. Sibre so za-dele Radanovičeva ter prodre skozi re-bra v prsno duplino, poškodovale pljuča in srce in tudi želodec. Radanovičeva se je takoj zrušila in je na mestu izdihnila. Radanovič je prestrašen pograbil svoega otroka in pobegnil. Stergar je pomeril s puško tudi za njim, k sreči pa v pušk ni bilo naboja. Nato je Stergar delal mhi Pšeničnik in Jožetu Pšarju, ki sta de-lala v bližini na svojih njivah, naj spravi-ta Radanovičeva domov. Potem je od-

šel domov, odložil puško in se šel javit orožnikom.

Franc Stergar je priznal dejanje. Izjavil je, da je izvršil dejanje v veliki razbur-jenosti in da se ničesar ne spominja. Zdravniški izvedenec, specialist za psi-hiatrijo dr. Ilfred Eišer je izjavil, da skuša Franc Stergar simulirati duševno bole-zen in da ni mogel najti pri preiskavi no-benega momenta, ki bi govoril za to, da ni mogel obdolženec v času, ko je izvršil svoje dejanje, pojmovati narave in pome-na svojega dejanja, ali da bi bila pri njem takrat pojmovanje narave in pomena de-janja ali možnost ravnanja temu primer-no bistveno zmanjšana.

Ob zaključku lista razprava še traja.

Mlad je začel

Ljubljana, 3. januarja
 V Pražakovi ulici je srečal snoči detek-tiv 20letnega Draga S., ki se mu je skušal umakniti, a je bilo že prepozno. Draga je iskala policija že več tednov, pred dnevi pa je bila obveščena po orožnikih, da je vlomil tudi v hišo posestnika Andreja Pleška v Bizoviku. S., ki je rojen ljublján-čan, je kmalu izstopil iz šole in se pričel potepati. Nikoli ni prijel za pošteno de-lo in je tako zgodaj začel na kriva pota. Naj-prej je kradel po trgu in hišah. Seveda so mu tudi hitro prišli na sled in je bil več-krat zaporedoma kaznovan. V zaporu se je še bolj pokvaril in se seznanil z vsemi mogućimi potepuhi, s katerim se je dru-žil tudi ko je prišel iz zapora. Zahotelo se mu je v svet in je odšel za nekaj časa na Hrvatsko, nato pa se je klatil po Mari-boru in se ustavljal po manjših krajih na Stajerskem. Ze takrat je rad kradel kofe-sa, ki jih je prodal.

Nedavno se je zatekel v Bizovik, kjer se je ustavil pri posestniku Plešku, ki ga je vzel za hlappa. Nekaj tednov je bil Dra-go pošten in je tudi rad delal, tako da mu je gospodar precej zaupal. Navihane pa se je samo potuhnil. Drago si je pripravil vlomilsko orodje, s katerim je v odso-tnosti domačih vlomil najprej težka hišna vrata, nato pa s pomočjo ponarejenih ključev odprl tudi stanovanje. Iz stanovanja je ukradel veliko moške in ženske oblo-ke, srebrno žepno uro, dve ženski ročni torbici in dve denarnici. Stikal je v glavnem za denarjem, zato je prebrskal vse predale,

našel pa je le nekaj drobiža. Ko sta prišla gospodar in gospodinja iz mesta domov, sta našla stanovanje oplenjeno, hlappa pa ni bilo nikjer.

Po aretaciji se je izkazalo, da je Drago S. vso Plešku ukradeno robo razprodal v Ljubljani in nekaj dni z izkupičkom prav dobro živel. Čim pa je bil spet suh, je šel nokam v predmestje, kjer je ukradel sko-ro novo kolo in ga še istega dne prodal. Mlademu zlikovcu so na policiji dokazali še sedem drugih tatvin koles, ki jih je za-čel polati in jeseni, ko se je klatil po mestu in okolici.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 3. januarja: Genovefa.
 DANASNE PRIREDITVE
 Kino Matica: Pomladna pesem
 Kino Sloga: Cirkus bratov Marx
 Kino Union: Balalajka
 Razstava akademskega slikarja Dušana Petriča v Obšersnelovi galeriji na Go-sposvetski cesti.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Ba-hovec, Kongresni trg 12, Komolar, Viš Tržaška cesta 48.

O, pod s'ita

Sezona kolin se je začela, ne le na deže-lji, temveč tudi v mestu. Zadnje leto so ko-line prišle še posebno v modo v Ljublja-ni. Tako so n. pr. prejšnja leta izdali za-sebnikom, mešanom, po okrog 300 dovo-ljen za uvoz zaklanih prašičev, letos pa že 700. Toda ob tej priliki vas ne namera-vamo moriti s statistiko. Govorimo o ko-linah. Da poznajo naši meščani dobro ko-line, lahko spredite že po tem, da so po-zitni ob živinskem trgu vselej naprodaj čre-va. Lepo blago, ki je vredno reklame.

Danes so bila suha čreva za klobase zo-pet naprodaj ob kresijskem poslopiju, ta-ko rekoče v senci nastajajoče impozantne tržnice. Kupčija ni posebno cvetela, a na prvi pogled se je zdelo, da nameravajo na kraju prodaje delati krvavice. Ob kupu lepu rumenih črev se je namreč kupčila črna kaša. Toda iluzije je bilo kmalu ko-nc, ko nam je nos izdal, da to kašo vlačijo delavci iz zbiralnega kanala po jašku, nekaj korakov oddaljenem od tržne mi-ze. »Kašo« so izspavali v neposredni bližini črev, a prodajalec je vztrajal pri svojem blagu in ko ga je meril na komolce, je opletal z njim po črnem blatu. Kuge, reši nas, o Gospodi!

Snežne razmere

Poročilo TPZ v Ljubljani in Mariboru, 3. 1. 1941.

Rateče — Planica 870 m: —3, sneži, 50 cm prašja;
 Kranjska gora 810 m: —4, sneži, 35 cm snega, prašč, sankališče uporabno;
 Podkoren, 800 m: —2, sneži, 35 cm snega;
 Erjavčeva koča na Vršču, 1515 m: —2, 40 cm snega, sneži;
 Radovljica, 470 m: —2, oblačno, 23 cm snega, prašč;
 Bled, 501 m: 0, oblačno, 23 cm snega;
 Dom na Kofcah, 1500 m: —4, sneži, 45 cm snega, prašč;
 Tržič, 496 m: —2, sneži, 20 cm snega, ju-žen;
 Jezersko, 890 m: —2, sneži, 15 cm snega, južen;
 Skofja Loka, 350 m: —1, sneži, 5 cm snega
 Sodražica, 550 m: —2, oblačno, 7 cm snega, južen;
 Polzovo, 620 m: —3, sneži, 5 cm snega;
 Valvarjorjev dom, 1180 m: —3, sneži, 30 cm snega;
 Ribnica na Pohorju, 715 m: —6, sneži, 8 cm snega, prašč;
 Senjorjev dom, 1522 m: sneži, 55 cm sne-ga, južen;
 Rimski vrelec, 530 m: —4, sneži, 35 cm snega, prašč;
 Peca, 1654 m: sneži, 45 cm snega, južen;
 Maribor, 274 m: —2, sneži, 5 cm snega, južen.

2. januarja 1941.

Sv. Miklavž na Gorjancih: oblačno, 32 cm snega, južen.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
 Petek, 3. januarja: Revizor. Red terek.
 Sobota, 4. januarja: Ljubim te. Izven. Zni-žane cene od 20 din navzdol.
 Nedelja, 5. januarja: Ob 15. Snegulčica. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
 Ponedeljek, 6. januarja: Ob 15.: Princeza in pastirček. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20.: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri
 Petek, 3. januarja: zaprti (generalka).
 Sobota, 4. januarja: Sabska kraljica. Red premijerski. Gostovanje tenorista Josi-pa Gostiča, člana zagrebške opere.
 Nedelja, 5. januarja: ob 15.: Angel z av-tom. Mladinska opereta. Predstava na korist Zimske pomoči. Cene od 30 din navzdol. — Ob 20.: Traviata. Izven. Gostovanje sopranistke Zlata Gjunga-jenčeve, članice beogradske opere.
 Ponedeljek, 6. januarja: ob 15.: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Zlate Gjunga-jenčeve. — Ob 20.: Vesele žene windsorske. Izven.

8 filmskega platna

Kino Matica: Pomladna pesem. Po pravi-govi govori reklama o silajnem pevskem filmu. Giuseppe Lugo spada med najboljše pevce, kar smo jih slišali v pevskih filmih. Pa tudi film sam zasluži mnogo več za-nimanja kakor ga je bil deležen recimo včeraj. Italijanski filmi so sploh dobri in le škoda, da tako redko prihajajo k nam, ko imamo na drugi strani toliko filmske na-vlake, za katero je škoda vsakega dinar-ja. Film »Pomladna pesem« se odlikuje tako po vsebini, kakor tudi po fotografiji in režiji, zlasti pa po prekrasnem petju. Kdor zna ceniti dobre filme in kdor je vi-del to odlično delo italijanske filmske umet-nosti, bo šel z veseljem še drugič poslušat silajnega pevca.

DNEVNE VESTI

Pred imenovanjem novega guvernerja Narodne banke. V kratkem bo imenovan novi guverner Narodne banke. Najbrž pride tudi do večjih izprememb v upravnem odboru Narodne banke kakor jih predvideva zakon o delnem podizavljenju te važne gospodarske ustanove.

Zelo zvišan proračun Delavske zbornice v Ljubljani. Proračun Delavske zbornice v Ljubljani je za novo leto znatno zvišan. Lani je znašal 2.616.000 din, novi proračun pa je celo za 1.424.000 din večji in znaša 4.040.000 din. Zvišanje upravičuje s tem, da so se s predpisom novih mezdnih razredov pri delavskem zavarovanju povečali dohodki OUZD, bratovščin skladnic in drugih delavskih socialno-zavarovalnih ustanov. Sorazmerno so se povečali tudi dohodki Delavske zbornice. Povečali pa so se tudi izdatki, predvsem osebni. DZ ustanavlja ekspozituro v Kranju in zato potrebuje seveda več osebja, a zaradi dragejše je zvišala draginske doklade svojim namestencem. V novem proračunu je znesek 200.000 din za podporo nezaposlenim in revnim in 100.000 din za razne druge podpore. Za strokovno šolo namerava DZ izdati 100.000 din, za organizacijo delavskih kuhinj in brezplačno hrano v teh kuhinjah pa 300.000 din. Zanimivo je, da namerava DZ poslej izdajati tudi svoje glasilo in v ta namen je v proračunu določil znesek 30.000 din.

Hranilne vloge so nekoliko nazadovale. Po poročilu Narodne banke so znašale hranilne vloge na dan 1. novembra po začetnih podatkih 10.240.000.000 din ali za 11.600.000 manj nego 1. oktobra in za 37.000.000 manj nego pred letom dni. V meri s stanjem pred letom dni so nazadovale hranilne vloge v državnih denarnih zavodih za 366.000.000 na 2014 milijonov, pri samoupravnih hranilnicah so pa porasle za 195 na 2529 milijonov, a pri zasebnih denarnih zavodih za 161 na 5798 milijonov din.

Rekordni promet državnih železnic. V prvih 11 mesecih lanskega leta je bil promet naših državnih železnic mnogo večji kakor prejšnjim letom. V prvih 10 mesecih je bilo natovorjenih 1.767.025 vagonov, samo v oktobru je bilo natovorjenih 200 tisoč vagonov, kar se ni pripetilo še nikoli. Vse lanske leto je bilo natovorjenih 1.845.798 vagonov. Dohodki državnih železnic so znašali v prvih 10 mesecih lanskega leta 3.045.675.000 din, v vsem predlanskem pa samo 2.608.648.000 din.

Porast prometa na naših borzih. Po uradnih podatkih je znašal ves promet na naših borzih v prvih 11 mesecih lanskega leta 4.076.528.000 din. Od tega odpade na promet z devizami 3.902.133.000, na promet z valutami 850.000, na promet z državnimi papirji 138.707.000 in na promet z delnicami 54.838.000 din. Največji promet je imela beograjska borza in sicer 1.881 milijonov, zagrebska 1.644.728.000, ljubljanska pa 530.644.000. Promet na efektivnih borzih je znašal 645.831.000.

Parnik »Srebrno« počenja tona. Ravateljstvo pomorskega prometa v Splitu je bilo večkrat obveščeno, da so nehali reševati parnik »Srebrno«, last Dubrovačke plovnice, ki je naseljen pred božičnimi prazniki pri Budvi na takozvane albanske črte. Parnik je prekanen na dvoje in zadnji del moli komaj še nekaj metrov iz vode. Okrog njega teče prežaljevalci rešiti ga. Na parniku je bilo ob času katastrofe 45 mož posadke in desetelj 13.

Ob 60letnici Ljubljanskega zvona se oddelimo svetlimi tradicijami naše nastarjše slovenske kulturne revije, če postane njeni naročniki (120 din letno).

Kam s cementom? Dalmatinske tvornice cementa ne vedo kam bi z velikimi zalozami, ker je izvoz cementa povsem zastal. Tvornica cementa »Split« na Majdanu je 1. decembra ustavila delo in odpustila 70 delavcev. V skladišču ima več tisoč vagonov cementa. Približno v enakem položaju so tudi druge dalmatinske tvornice cementa.

Težak položaj jadranskih ladjedelnice. Zaradi vojne jadranske ladjedelnice ne morejo dobiti iz inozemstva strojev in delov parnikov, ki se ne izdelujejo doma. Zato opravljajo zdaj samo manjša dela, grade valice, tenderje, cisterne in podobno, ki so našemu pomorskemu prometu nujno potrebne.

Poštni promet z Grčijo. Grška pošta uprava je sporečila preko mednarodnega poštnege urada v Bernu, da zaradi vojne ne more prevzeti nobene odgovornosti za zasebne poštne pošiljke, kakor tudi ne za zamudo in za vse drugo, kar bi se moglo pripetiti.

Draginja v desetih naših večjih mestih. Najpovečani indeks cen v trgovini na drobno je izračunal oddelček za gospodarska proučevanja pri Narodni banki in pokazal se je nov obkuten porast cen. Od oktobra do novembra je narasel splošen indeks cen, obsegajoč 50 proizvajalcev, od 132,4 na 138,8, če računamo za bazo indeksno številko 100 po cenah v letu 1930.

Najdražje mesto v državi je bil Novi Sad z indeksom st. 86,9, na drugem mestu je bil Split, na tretjem Niš, na četrtem Ljubljana, na petem Beograd, na šestem Skoplje, na sedmem Sarajevo, na osmem Zagreb, na devetem Cetinje, na desetem pa kot najcenejše mesto Banjaluka.

Pot naših parnikov v inozemstvo. Včeraj je odplul iz Gruža v Južno Ameriko naš parnik »Serfin Topić«, natovorjen z gradbenim lesom. Parnik »Pecel« se pa pripravlja na pot v Španijo.

Nova grobova. V Ljubljani je umrla včeraj ga. Ana Očepek, roj. Podpadec, vdova po prejemniku mestnega trošarinskega urada v pok. Pokojnica je bila nad vse skrbna mati in za njo žalujejo štiri hčerke. Pogreb bo jutri ob 15.30 z žal — kapele sv. Andreja — k Sv. Križu. V Celju je včeraj preminul v visoki starosti 78 let Ivan Sadu, ožj. v pokoji. Pogreb bo jutri ob 15. iz hiše žalosti, Prečna ulica 2, na okoliško pokopališče. Pokojnikoma blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno s padavinami in hladno vreme. Včeraj je snežilo in snežilo v Ljubljani in v Mariboru, samo deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Splitu, Kumboru, Žirju in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru in Dubrovniku 15, v Splitu in Žirju 13, na Visu 10, v Beogradu 9, v Sarajevu 8, v Zagrebu 7, v Ljubljani 4,8, v Mariboru —2,0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752,7, temperatura je znašala —0,4, na aerodromu —1,5, v Mariboru —3, v Zagrebu 0,0.

S tujo ženo je pobegnil. Ljubljanska policija je bila obveščena po orožniški postaji v Kranjski gori, da je nenadoma izginil Viktor G., star 25 let, ki je bil zaposlen na

v Kranjski gori. Viktor je bil poiznaj z mlado ženo nekoga tamosnjega trgovca in sicer proti Ljubljani. Pred pobegom je imel hud nastop in je grozil možu pobegle žene s samokresom. V Mojstrani je prodal za 1000 din kolo, ki ga je nedavno kupil na obroke, katerih pa se ni pravnal: tatust pobegle žene pa je pred odhodom vzel 5000 din. V Ljubljani je kakor pravi orožniški obvestilo, z lažnim predstavil anem izjavil od nekoga trgovca za 2000 din blaga, kakor sta jo zaljubljenca ubrala na jug. Zadnje dni decembra so ju videli v Sibeniku.

Tragična smrt mlade kmetice. V vasi Repno blizu Zlatarja na Hrvaškem se je pripetila na novega leta dan zvečer huda nesreča. Kmet Gjurjo Korpar je našel v ponedeljek v gozdu rjast samokres, ki ga je pokazal svojemu sosedu Mikolču. Potem sta šla oba v stajo. Ta čas je pa Korparjeva žena ogledovala samokres. Držala je cev proti sebi in nenkrat se je samokres sprožil. Kroglja je zadela nesrečno ženo v prsi tako, da je kmalu izdihnila.

Vsa družina »Strupljena«. V vasi Bukovi blizu Banjaluke je v sredo ponoči zastrupila z ogljikovim dioksidom devetčlanska družina kmeta Mate Lučiča. Ponoči se je vnela greda na zidu, od katere se je razvijal ogljikov dioksid. K sreči je prišel jutraj sosed klicat gospodarja. Ker se ni odzval, je stopil v izbo in zagledal strašen prizor. Vsa družina je bila onesveščena. Sosed je brž poklical zdravnika. Sedem članov družine so odpeljali v bolnico, dva otroka sta bila pa že mrtva.

Smrt pod vlakom. Pavel Hranjec bi bil moral 21. decembra nastopiti vojaško službo v Otočcu. Na novega leta dan je prišel v Zagreb, kjer se je sestal s svojim sorodnikom. Včeraj jutraj pa so ljudje na železniškem nasipu pri Jukičevi ulici opazili pod vlakom človeka. Prišla je komisija, ki je ugotovila, da je vlak razmesaril Pavla Hranjca. Najbrž je stopil v napačni vlak, iz katerega je med vožnjo skočil tako nesrečno, da je prišel med kolesa.

Plaz zasul 14 ljudi. V božični noči se je utrgal med vasema Pajč in Ivanek v Dalmaciji plaz, ki je zasul 14 ljudi. Dvanajst so jih rešili, dva sta pa našla pod plazom smrti. Nesreča se je pripetila, ko so se vračali kmetje od polnočnice.

Iz Ljubljane

Opozorilo davkoplačevalcem. Davčna uprava za mesto Ljubljano razglasa: V roku od 5. januarja do 4. februarja 1941 morajo vložiti napovedi na predpisnem obrazcu 1 za pridobitno: davčni zavezanci pridobitne in posebne davčne dodatke po čl. 59/II zakona o neposrednih davkih. Proizvajalci kozmetičnih sredstev ter oni ki se bavijo s kozmetičnimi posli morajo v svoji napovedi navesti tudi: znesek, ki odpade od celokupnega opravljenega bruto prometa na promet s kozmetičnimi sredstvi, da bi se mogla izvršiti odmera doklade za Narodni sanitetni fond. 2. Za davek na poslovni promet: pavšalisti splošnega in skupnega davka na poslovni promet in davka na luksuz. Tudi tu morajo proizvajalci kozmetičnih sredstev navesti koliko prometa odpade na prodajo

teh predmetov. 3. za rentnine: davčni zavezanci, ki imajo dohodke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic pa niso zavezanci zemljarini, hišnemu davku, pridobitni, družbenemu ali uslužbenemu davku. Prijaviti je dohodke iz leta 1940. V roku od 1. januarja do 31. januarja 1941 morajo vložiti: a) prijave knjigaš splošnega in skupnega davka na poslovni promet ter luksuznega davka o celotnem prometu v letu 1940; b) prijavo o številu zaposlenih in jakost strojev mali obrtniki, ki so zavezanci pridobitni po stalni postavki (pavšalisti iz čl. 59). Kdor napovedi ne loži v določenih rokih bo plačal 3 odst. 10% kazni, mali obrtniki pa še posebno denarno kazni in izgube ugodnosti pavšaliranja za 2 leta. Podrobna navodila so razvidna iz pozivov nabitih na uradnih deskah mestnega poljavarstva in davčne uprave.

Ribji trg. Razmere na ribjem trgu se normalizirajo. Danes so zopet prodajali morske ribe po starih cenah in blaga je bilo tudi več kakor o božiču. Toda kupcija je bila zelo slaba. Zdi se, kakor da so se ljudje odvalili rib. Naprodaj so bile sardelice po 18 din kg, ržun po 30 din, morski lipan (cipiji) po 28, ocaje in salpe po 26 din kg. Boljše morske ribe, kakor luben in trile, so po 50 din kakor navadno. Izmed rečnih rib so daes prodajali samo žive krape (po 26 din) in postvri po 40 din.

Pravoslavna cerkevna občina sporoča: Neki tatovi so že četrtič ukradli bakreno odtično cev pri pravoslavni cerkvi. Doslej ni bilo mogoče izslediti tatov, zato prosijo cerkevna občina vse tiste, ki kupujejo stare kovine, naj javijo policiji, ako bi kdo prinesel prodajati bakrene cevi.

Bencinske karte so prišle. Uprava policije v Ljubljani razglasa, da so bencinske karte za leto 1941 prišle in poziva vse one lastnike motornih vozil, ki so svoja vozila za 1. januar 1941 prijavili, da ste lahko dvignili. Prinesite morajo s seboj staro bencinsko karto in prometno knjižico, iz katere mora biti razvidno, da so takse plačane. Bencinske karte se lahko dvignejo vsak dan med uradnimi urami od 8.13 ure in izjemoma tudi v nedeljo dne 5. in 12. ter na praznik dne 6. t. m. od 9.—12. ure.

Na vsako mizo LASKO PIVO. V Plinu smeja in zabave je spet pri šentjakobčanih, ki so skrbno pripravili Nišnjevo zabavno in duhovito veselje »Gospa ministrice«. Igra je imela velik uspeh in sta bili ob doseganju predstavi popolnoma razprodani. Kakor lani »Ujčje«, tako zabava »Gospa ministrice« letos obiskovalce šentjakobskega gledališča. Ponočitev igre bo jutri v soboto, v nedeljo 5. in na praznik 6. t. m. vselej ob 20.15. Kjer ni dobilo pri ob predstavah mnogo ljudi več vstopnic, jih kupite že v naprej od danes dalje. V nedeljo 5. t. m. ob 15.15 bo popoldanska predstava Goltjeve mladinske igre »Princesca in pastirke«. Skratke, medvedje, zajčki in drugi gozdnj prebivalci zabavajo naše malčke.

O lončarjih, ki cveto pozimi. bo predaval g. J. Kregar na mesečnem sestanku, ki ga ima v petek dne 3. januarja 1941 ob 20. v salonu restavracije »Mrake« na Rimski cesti Vrtnar, odsek podruž. SVD, Ljubljana. Vstop prost!

Tatvina orodja. Iz lesene barake ob sokolskem telovadišču na Dolenski cesti so odnesli tatovi 17 lopat, 12 krampov, 2 dočni žagi, 10 kg težko kladivo in še nekaj drugega orodja, v skupni vrednosti din 1520. Oškodovana je mestna občina, oziroma mestno cestno nadzorstvo.

Vlom v klet. Prednočnim je tat vlomil v klet branjeve Franciše Živice v Ključavničarski ulici, kjer je najbrž iskal izdatnejše plena kakor pa ga je našel. Ker ni bilo drugega, je odnesel vredn. 400 din ter večjo plahto, vredno 100 din. Živčeva je v lom takoj prijavila in je policija tatu menda že na sledu.

Iz Celja

Poziv prebivalstvu! Mestni prehranjevalni urad je dostavil vsem hišnim poselnikom v območju mesta Celja zbirne in vprašalne pole za popis vsega prebivalstva. Hišni lastniki oziroma upravitelji prejmejo za vsako zgradbo eno zbirno polo in toliko vprašalnih pol, kolikor strank in podnajemnikov stanuje v zgradbi. Hišni lastnik mora vročiti vsaki stranki po eno vprašalno polo. Če ima najemnik podnajemnika, mu je treba izročiti za vsakega podnajemnika še eno vprašalno polo. Vprašalne pole je treba izpolniti v smislu navodil na vrhnji strani s stanjem 1. januarja 1941. Hišni lastnik oziroma upravitelj mora izpolniti vprašalno polo tudi za sebe, če stanuje v oni zgradbi. Izpolnjene vprašalne pole morajo najemniki odnosno podnajemniki vrniti hišnemu lastniku ali upravitelju, ki jih vpiše v zbirno polo in odda vse skupaj najkasneje do sobote 4. t. m. opoldne na mestnem poglavarstvu v Celju. Hišni lastniki, ki bi ne prejeli omenjenih vprašalnih pol za najemnike odnosno podnajemnike, naj jih zahtevajo na mestnem poglavarstvu pri mestnem tajniku g. Žnidariču. Opozorjamo

prebivalstvo, da se vrši ta popis zaradi razdelitve plemenite moke, zaradi česar je treba temu posvetiti vso pozornost.

Tečaj obvešne telesne vzgoje se prične šele 13. t. m. in ne 7. t. m.

Bazeno na delovnem tgu. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 823 brezposelnih (606 moških in 222 žensk) nasproti 582 (367 moških in 215 žensk) dne 20. decembra. Delo dobijo 1 oskrbnik, 2 hlapci, po 6 služkinj in kmečkih dekel, 5 kuharic, 2 natakarici ter po 1 sobarica ni postrežnica.

Divjski napad na Silvestrovo. Pri Majdačevi tovarni v škofji vasi pri Celju je neki moški na Silvestrovo opolnoči napadel 36letnega delavca Konrada Kolarja iz škofje vasi ter ga zabodel z nožem dvakrat v levo roko, štirikrat v hrbet in dvakrat v levo nogo. Teško poškodovanega Kolarja so oddali v celjsko bolnico.

Žrtve nesreče. V sredo si je 65letni delavec Franc Škofec iz Lokrova pri Celju pri padcu zlomil levo nogo pod kolenom. Istega dne si je 12letni delavec, sin Matija Završnik od Sv. Jošta pri Bočni pri padcu nalomil levo nogo v gležnju, 4letna posestnica Alojzija Volavškova z Radne pri Bočnici pa si je zlomila roko v ramenu. Na Silvestrovo si je 31letni bratrstnik delavec Karel Povše iz Čret pri Hrašniku pri padcu zlomil levo roko v ramenu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Z Jesenic

Umestna prižoba. Delavci KID Jesenice, kateri se vozijo z delavskim vlakom, smo že delj časa brez razsvetljave v vagonih, tako da se vozimo z Jesenic do Podnarta in obratno v popolni temi! Seveda so samo vagoni III. razreda v temi, dočim so vagoni II. razreda razsvetljeni, četudi v njih ni nobenega potnika. Pritožili smo se že v prometni pisarni na Jesenicah, a dobili smo odgovor: »Saj vam ni treba čitati časopisov.« Vprašujemo javnost, ali smo delavci manj vredni od drugih, ali ni naš denar prav toliko vreden, če ne več kakor drugih. Pošteno plačamo in zato zahtevamo, da se to čimprej uredi! Kljub naši intervenciji do danes še ni luči, zato se obračamo na merodajne činitele, da nam preskrbe razsvetljavo v vlakih. Prizadejati delavci tovarne KID, Jesenice.

Velike zamude vlakov. Spričo smečnih zametov v Liki in Gorskem Kotaru in radi velikega osebnega in tovarnega prometa prihajajo skoraj vsi osebni in brzi vlaki z velikimi zamudami. Tako je prišel v četrtek beograjski brzovlak s 160. minutami zamude, v sredo pa kar s 390. minutami zamude, kar je povzročilo znaten zastoj tudi pri osebnih vlakih.

Iz Kranja

Vremenski preobrat. Ob prehodu iz starega v novo leto se je tudi vreme čez noč preobrazilo in temperatura je s pod ničlo skočila na +6 C, kar je povzročilo v dopoldanskih urah na novega leta dan zlasti v mestu in po tlakovanih cestah hudo poledico. Toda že popoldan je dež spral z zemlje zadnje ostanke snega in ledu, ki ga letos kar ni hotelo biti kljub hudi zimi. Včeraj ponoči pa je nenadoma prišlo snežit in je sneg padal še vse dopoldne.

Avtomobilska nesreča. Na novo leto dopoldne je prišlo na Gašteljskem klanecu zaradi poledice na ceste do izredne nesreče, ki bi lahko bila še bolj katastrofalna, če ne bi bilo obrobnege zidu. Ko je avto Higneskega zavoda iz Ljubljane privozil na ovinek na vrhu Gašteljskega klanca, mu je spričo poledenege ceste pričelo drseti, vendar se kljub zmanjšanju brzine šoferju ni posrečilo voza ustaviti in že je avto zadl z vso močjo v obrobni kamen, na katerem je montirana ograja. Udarac je bil tako močan, da je avto podrl skoraj ves kamen in zdrgnil preko njega, kjer se je prav na robu več metrov globokega nasipa ustavil. Kljub hudemu udarcu ni prišlo do človeških žrtve, le materialna škoda je pre-

cejšnja. Vendar bi lahko prišlo do nesreče, ki jo Kranj še ne pominja, saj bi ob malo neugodnejšem primeru lahko avto zdrsnil po nasipu in treščil prav na progo, tako pa je obvisel z zadnjima kolesoma na nasipu, sprednji del avtomobila pa je obrnjen proti cesti žalostno štrlel v zrak. Kmalu po nesreči so avto spravili iz neugodne in nevarne lege. Na kraju nesreče pa se nabrala množica radovednecev.

Hotel »Stara pošta« namanja, da bo zaključek kegljanja na dobitke v soboto zvečer.

Iz škofje Loke

Veselo v novo leto 1941. Veseli in zadovoljni, kakor da nas nič ne tare in da ne vemo kaj se dogaja okrog nas, smo se poslovili na Silvestrovo od starega leta in prestopili praz leta 1941. Silvestrov večer Sokoja je zopet pokazal, da ima to marljivo društvo mnogo prijateljev, ki so vse društvene prostore napolnili do zadnjega kotička. Občinstva se je trije v veliki in mali dvorani, v točilnici, v kuhinji in celo na galeriji. Predpolnočni čas je ponajveč izpolnila vojaška godba pod vodstvom g. Toretta Pogacarja, ki je igrala vesele poskočnice, pa tudi plesne komade, vmes na so nastopili člani dramatičnega oddelka loških Sokolov. Najpreje so uprizorili priložnostno burkico, ki je izzvala mnogo smeha, potem pa je sledil prizor iz oddajanja jugoslovanskih radijskih postaj. Polnočni govor je imel društveni starosta br. Rudolf Horvat, ki je pokazal na tesno povezanost vsega naroda, kadar gre za nacionalne in državljanske ideale. Sokoli in Sokolice bomo vedno neomajni čuvarki naših državnih meja, posebni pozdrav sokolstva pa hiti ob vstopu v novo leto k prvemu starešini Sokola, Nj. Vel. kralju. Godba je zagrnila državno himno, potem pa je vsa dvorana navdušeno zapela »Pesem sokolskih legij«. Sijajni govor je bil ponovno prekinjen z navdušenim odobravanjem. Ura je udarila polnoč in prikazala se je aletorija s sliko vladarja v sredini. Vse je bilo zelo okusno, lepo aranžirano. Čim so zopet zasorele luči, sta vzvalovili obe dvorani in novoletnih šeststik ni bilo konca in kraja. Razigrano, priskočno veselo razpoloženje je trajalo tla do prvih jutranjih ur.

Sorzna poročila

Curih, 3. januarja. Beograd 10.—, Pariz 8.90, London 16.10, New York 431.—, Milan 21.75, Madrid 40.—, Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Sofija 437.50, Bukarešta 215.

Radioprogram

Sobota, 4. januarja

7: Jutranji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7:45. — 12: Poslali vam bomo iz bele Ljubljane napeve vesele in plošče izbrane, a skrita sta spet njih vsebina in red. — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Poslali vam bomo iz bele Ljubljane napeve vesele in plošče izbrane, a skrita sta spet njih vsebina in red. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Nastop Pavlihovega odra (prenos iz velikega studia). — 17:30: Otroška zabava (plošče). — 17:50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18:40: Rastlinska odeja slovenske zemlje (g. dr. Tomažič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:25: Nac. ura. — 19:40: Nekaj slovenske lahke glasbe (plošče). — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: »Na straži hrvaške«. — Potovanje preko Svetih Gor v Pisce, na Bizejsko, Kapelo in Dobovo. Rokopis: Davorin Petancić. Osebe: Priporovedalec prof. Zgonar — Cvetka — Vinko, star fant iz Bizejskega — Mica — njen oče — godci — pevec. (Izvajajo člani radijske igr. družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za dober konec tedna igra radijski orkester. Konec ob 23.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

POZOR!

Velika zaloga moških in otroških galoz in gumijastih škornjev. — Popraviljam snežne in galose ter vse vrste čevljev. — Priporoča se KLAVER, Vošnjakova 4. 275

OGLASUJ

»Slov Naroda«

TRGOVINA »EDO« CEVLJI

Prešernova 48

Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporoča se

EDO CEVLJI 50 L.

GOSTILNO IN POSESTVO

v industrijskem kraju oddam v najem. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Najem gostilne«. 284



SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ZOBOTEHNIKA

verziranega v kavčuku in zlatu iščem za takojšnji nastop. Pismeno ali osebno se sglasite pri B. štoka, dentistu v Kočevju. 283

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

IDEAL SMUČARJA

so prima smuč. — Dobite jih edino le pri Dolencu J. kolarju v Strazišču pri Kranju. Trgovci engros cen. 274

ZARADI SELITVE

ugodno naproday lepa moderna šperana črna jedilnica in stavbna parcela pri postaji škofljica. Polzve se pri Comino, škofljica. 282

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk

(deseturni sistem) Večerni tečaj, oddelki od 1/2 do 8 in od 1/2 do 9 ure zvečer za začetnike in izveščane. Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po direktu Novi tečaj se prične 3. januarja. — Solina najnižja Največja strojepisnica s 50 pisalnimi stroji raznih sistemov. — Vpisovanje dnevno. Christofor učni zavod Domo-branska c. 15, tel. 43-82. 2977

Znana stara gostilna s prenočiščem
Franc in Pavla Grobovič
Novo mesto — Trg kralja Petra II.
toči samo pristna, lastna domača vina.

Posledice trošarine na elektriko

Zastoj elektrifikacije, nazadovanje porabe električnega toka, podražitev produkcije

Ljubljana, 3. januarja. Državna trošarina na električno energijo je bila uvedena z zakonom o izjemnih in dopolnitvah zakona 14. avgusta 1. 1932. torej v času gospodarske krize. Razumljivo je, da je podražitev elektrike v času splošnega gospodarskega zastaja še posebno prizadela gospodarstvo. Tudi sedanje zvišanje trošarine je prišlo ob nepravem času, ko je napovedan dragi obdobje. Obdobje zvišanja trošarine je prišlo ob nepravem času, ko je napovedan dragi obdobje. Obdobje zvišanja trošarine je prišlo ob nepravem času, ko je napovedan dragi obdobje.

ELEKTRIFIKACIJA TEMELJ NAPREDKA

Elektrifikacija je v naših časih označena besede napredek. Brez uporabe električne energije ni uspešnega gospodarskega življenja, ne blagostanja in ne splošnega napredka. Elektrifikacija dežele, države, je temelj splošnega napredka. Električna energija je na prvem mestu med vsemi pogonskimi sredstvi, ker je njena uporaba najbolj gospodarna in racionalna. Razdeljevanje električne energije je lažje in cenejše kakor n. pr. dovažanje premoga, nafte, olj in drugih pogonskih sredstev. To seveda velja za dobro elektrificirano deželo. Elektrifikacija nudi pogoje za industrializacijo. Toda brez elektrifikacije ne moremo pričakovati tudi napredka v kmetijstvu.

INDUSTRIJSKO BLAGO SE MORA POCENITI

Strokovnjaki govorijo pogosto o »škarjah« slabem razmerju med cenami kmetijskega in industrijskega blaga. Naše kmetijstvo je nazadnjaško, ker kmet ne more kupovati dovolj umetnih gnojil, kmetijskih strojev in orodja. Zaradi tega je seveda tudi kmetijsko blago drago, a podražje se lahko le do neke mere, kajti sicer ga ne more več kupovati delavstvo in uradništvo. Zaradi visokih življenjskih stroškov kot posledice drage kmetijske in industrijske produkcije je delavstvo zahtevalo primerne mezde. S samim varčevanjem pri delavskih mezdah pa ni mogoče poceniti industrijske produkcije in zato se poraba industrijskega blaga ne povečuje. Potrebna bi bila širokopotezna racionalizacija industrije, da bi se industrijsko blago čim bolj pocenilo ter da bi tako prišlo do pravičnejšega sorazmerja med cenami kmetijskega in industrijskega blaga. Dokler od tega sorazmerja ne pride, ne moreta dobro napredovati industrializacija in ne kmetijstvo.

PORABNIK ELEKTRIČNE ENERGIJE

V življenju je največja vrednota delo. Da pa odpravimo delo, je potrebna delovna sila. Toda ne le delovna sila človeških rok. Ročno delo je v primeri z delom umetnih delavcev, strojev, neznatno, če ga merimo po njegovi sili, zato je glavna delovna sila pogonsko sredstvo, energija, ki poganja stroje, nam daje razsvetljavo, toploto itd. Čim več te sile imamo, tem bogatejši smo, tem večja je kapaciteta naših tovarn ter delavnic, tem več strojev lahko dela, ustvarja. Kakor smo rekli, je med pogonskimi sredstvi na prvem mestu električna energija. Toda pri nas predvsem v industriji in delno v obrti, med tem ko kmeti še ne moremo šteti med prave porabnike električne energije. Ne le zaradi tega, ker elektrifikacija še ni popolna, da električno omrežje ne dovaja toka povsod, da kmetje ne potrebujejo. Događa se celo, da kmetje odpovedujejo električni tok, ker se jim zdi za razsvetljavo predrag, a za pogon ga še ne uporabljajo. Dokler pa kmet ne postane porabnik električnega toka, ne more tudi dobro napredovati elektrifikacija. Elektrarne morajo dobiti dovolj odjemalcev, da se poplačajo investicije. Kljub dragim investicijam pa doslej poraba električnega toka zelo počasi narašča, a v letih krize je celo nazadovala. Vzporedno z izpopolnjevanjem elektrifikacije bi se moral tudi pocenjevati električni tok, toda ker poraba ne narašča dovolj in ker je majhna, je pri nas električna energija še vedno draga.

ELEKTRIČNA ENERGIJA ŽIVLJENJSKA POTREBSČINA

Pri nas še vedno ni dovolj prodrla spoznanje, da spada električna energija med življenjske potrebščine ter da je prav tako potrebna kakor n. pr. stanovanje ali ob-

tež. Električna energija je še zaradi tega, ker nam nudi razsvetljavo, življenjska potrebščina. Čudno je, da je petrolej priznan kot življenjska potrebščina, električni tok pa ne. Če bi bila električna energija priznana kot življenjska potrebščina, bi morali prepričati vsako navijanje cen električnega toka, vsako postransko podraževanje pod kakršnim koli izgovorom. Električnega toka bi seveda ne smele podraževati tudi občine pod opravičilo, da potrebujejo dohodke za splošne potrebe. Če vzamemo prodajo električnega toka v zakup občina in išče pri tem dobiček, greš prav tako kakor če bi prekupčevala s kruhom.

KOLIKOKRAT JE ELEKTRIKA OBDAVČENA?

Električni tok je dovolj obdavčen že s tem, da elektrarne plačujejo davke in izdatke za davke vračunavajo v produkcijske stroške; to se pravi, električni tok je že zaradi teh davkov dovolj podražen. Zato pa to ni edina obdavčitev. Najbolj se je podražil z uvedbo državne trošarine. Leta 1932 je bila uvedena trošarina na električni tok tako: za razsvetljavo je znašala 70 par pri kw/h, za pogon 10 odnosno 5 par. Kakor smo poročali je zdaj trošarina zvišana na dinar pri toku za razsvetljavo. Znano je, da električni tok obremenjuje še banovinska trošarina. Po tem takem je električni tok obdavčen trikrat. Toda mar-

siko ne ve, da plačujemo še posebni davki na električni tok, ko kupujemo žarnice — državno trošarino na žarnice.

PODRAŽITEV ZARADI POBIRANJA TROŠARINE

Ko bi bila elektrika podražena zgolj zaradi trošarine, bi bilo že to preveč, a z uvedbo državne trošarine so nastale še mnoge težave. Trošarinski predpisi so zelo nejasni in so bili že pogosto spremenjeni. Trošarina je uvedena enakomerno na vso uporabo električne energije, zato je treba tudi montirati različne števe, kar seveda podraži instalacije in otežkoča obračunavanje. S pobiranjem trošarine se je zelo povečala režijska elektrarn, a tudi državni upravni aparat je zaradi tega zelo obremenjen, tako da je bilo celo dvomljivo, ali je trošarina prinašala tudi primerne dohodke. V interesu splošnosti je pa bila vsekakor škodljiva, ker je zavirala elektrifikacijo ter splošni napredek in ker smo morali uvažati druga pogonska sredstva. Naše združenje elektrotehniških obrti in gospodarske ustanove so se zavzemali za odpravo državne trošarine na električni tok iz navedenih razlogov, a brez vsakega uspeha. Električni tok, ki se je moral prav zdaj podražiti zaradi podražene produkcije, se je podražil še zaradi zvišane trošarine, zato pomeni ta podražitev veliko povečanje življenjskih stroškov.

Dve ženi v življenju Čajkovskega

S kraljico svojega srca se ni nikoli sestal, čeprav sta se ljubila 13 let

Dve ženski sta igrali v življenju slavnega ruskega skladatelja Čajkovskega. Ena je bila njegova žena druga pa njegova prijateljica in svetovalka. Bilo je v maju 1877 — Čajkovskemu je bilo takrat 37 let — ko je na željo svoje rodbine sklenil oženiti se z 28-letno Antonomiljo Miljukovo. Zakaj se je tako naglo odločil za zakon, ko vendar ni ljubil tiste, ki so mu jo bili izbrali? Bila je lepa drugače pa nekultivirana in za ženo Čajkovskega neprimerna. Bila je naravnost bolestno domišljiva na svoje ženske čare in svojo nepremagljivost v občevanju z moškimi. Po svojem značaju je bila naravnost neznoena in zato se ne smemo čuditi, da Čajkovski ni mogel živeti z njo.



V času, ko se je Čajkovski navzlic hudemu notranjemu boju vendarle odločil za ženitev, se je bila že vnela med njim in Nadeždo Meckovo vroča ljubezen. To je bila vdova po nemškem železniškem inženjerju, zelo bogata in torej nedvorna. Najprej se je navdušila za dela Čajkovskega, potem pa se je še zaljubila v skladatelja samega. Čeprav sta se v družbi tu pa tam srečala, nista nikoli spregovorila niti besedice. Vsa dolga leta sta si samo dopisovala. Le težko se je Čajkovski odločil napisati Meckovi pismo z obvestilom o svoji ženitvi. Kakšno pa je bilo njegovo zakonsko življenje v resnici, o tem je pisal samo svojemu bratu Anatolu:

»Moral bi grdo lagati, če bi ti zatrjeval, da sem povsem srečen in da sem se že privadil svojemu novemu življenju. O tako strašnem dnevu kakor je bil 18. julij (dan njegove poroke) se le težko govori. Spremljale so me tolikšne muke, da si bom le težko opomogel od njih.«

Dober teden po poroki je odpotoval Čajkovski sam na kmeto, da bi mogel v

miru delati. Tam se je zopet posvetil komponiranju, operi »Evgenij Onegin« in »Četrta simfonija«, posvečeni kraljici njegovega srca. V tem času je sklenil popisati svoji prijateljici svoje duševne muke v kakonskem življenju. To je tudi storil, ni pa bil povsem iskren. Pisal ji je:

»Vedeti morate, da sem se oženil samo na željo drugih. Če bi ne bil tega storil, bi bilo obsejalo dekle, čigar ljubezen sem nevede zdrnil. Tako sem se poročil z njo v upanju, da jo bom sčasom vzljubil. Čim sva pa ostala sama, sem spoznal, da nikoli ne bom čutil do nje niti prijateljstva.« Ob koncu septembra se je vrnil Čajkovski domov, ker se je bil že pričel pouk na konservatoriju. Groza ga je bilo novega sožitja z ženo. Nikjer ni mogel najti mirnega kotička da bi lahko delal. In ti dolgi, dolgočasni večeri, ki jih je preživel ob ženi strani! Niti za hip mu ni dovolila oditi iz sobe, neprestano mu je bila za petami. To ga je gnalo v obup. In zato je večkrat zbežal na ulico, kjer je taval po več ur. Neke take noči ga je pripravila žena malone do samomora. Do pasu se je pogreznil v reko. Reka na tistem mestu ni bila dovolj globoka, da bi mogel utoniti. Bil je pa oktober in pritiskal je hud mraz. Ostal je v ledeni vodi tako dolgo, kakor je mogel vzdržati, in upanju, da si bo nakopal pljučnico in se tako rešil neznoznega življenja. Kmalu pa je spoznal, kako smešno vlogo je igral. Po povratku domov je dejal ženi, da je lovil pomoči ribe, pa je padel v vodo.

Ves zdvojen je zbežal drugi dan v Petrograd, a v konservatoriju se je izgovoril na nujno dirigentsko delo v petrogradskem gledališču. Takoj po prihodu v Petrograd pa je dobil hud živčni napad. Čim se je nekoliko opomogel, je moral takoj odpotovati v inozemstvo na zdravljenje. Ločen od svoje žene — od katere se je dal pozneje sodno ločiti — se je mogel zopet mirno posvetiti svojemu delu.

Med svojim bivanjem v inozemstvu je mnogo pisal svoji prijateljici. Še vedno je držala njuna pogodba, da se ne bosta nikoli sestala. Peter Ilič je prispel za Nadeždo v Florencio, toda pod pogojem, da se tudi tam ne bosta srečala. Najla je je stanovanje blizu svoje vile. Razkoso ga je opremila, da bi mogel v miru delati. Pisma sta si menjavala vsak dan. Sestala se pa nista nikoli, čeprav sta bila tako rekoč sosed. Srečavala sta se sicer na izprehodih, nikoli pa nista govorila.

Njuno čudno prijateljstvo je trajalo 13 let in čuden je bil tudi njegov konec. Najstarejši sin Nadežde Meckove je dobil jetiko in umrl. To je njegovo mater silno potrla. Očitno si je, da ni dovolj skrbela za sina, temveč da je živela samo za ljubezen do Čajkovskega. Zato je kar na

lepem prekinila dopisovanje in nikoli več ni pisala Čajkovskemu. Zadnja misel pred smrtjo slavnega skladatelja pa je navzlic temu veljala ljubljani Nadeždi.

Včeraj je bil pod tem naslovom pomotoma objavljen članek o ministrstvu za zabavo v Ameriki.

3000letnica Švedske

Znani švedski arheolog prof. Birger Nerman je poročal nedavno na predavanju o »Oas« (švedsko: »År«) o švedski civilizaciji najnovejših odkritij o Suinovih, kakor je nazival Tacitus pleme živčee 1000 let pred Kristusom na ozemlju sedanje švedske. To je bilo razmeroma močno pleme in sadi njegovega vpliva so segali daleč proti vzhodu do Volge in celo na Kavkaz ter v zapadno Azijo. Prve sledove te dobe v

sgodovni švedske so našli pri izkopaninah na Hagovem griču v srednjeveški provinci Uppland. Sprva so mislili, da izvira umetni grč iz časov Vikiingov. Zda pa učenjaki domnevajo, da je živel pod gričem pokopani poglavar 1000 let pred Kristusom.

Ta velika država pa ni ušla svoji usodi, približno 100 let pred Kristusom je razpadla. Prof. Nerman domneva, da je bila kriva splošna depresija, ki je zajela takrat vso severno Evropo ter povzročila nenadno in močno izpremembo podnebja. Trajala je približno stoletja tri pokolenja in povzročila ogromno škodo. Čeprav je na švedskem večina prebivalstva pomrila ali pa se izselila, je švedska država kmalu po Kristusovem rojstvu zopet vstala iz razvalin. Provincija Uppland, ki je bila po mnenju prof. Nermana zibelka švedskega naroda in švedske kulture, je igrala tudi pri obnovi švedske države veliko vlogo.

K letošnji uprizoritvi Goldmarkove opere »Sabska kraljica«

V glavnih vlogah nastopita Mila Kogejeva in Josip Gostič

Ljubljana, 3. januarja. Letošnja predstava te velike opere bo nudila v zasedbi nekaterih partij novosti, ki bodo vredne ponovnega obiska tega dela. Naslovno partijo bo pola kakor lani Mila Kogejeva. S to veliko in težko par-



tijo je vzbudila tako v iglarskem kakor v pevskem pogledu splošno pozornost ter potrdila dobro mnenje, ki ga imata gledališko občinstvo in kritika o njeni marljivosti delavnosti in stalnem napredku. Njena umetniška zmogljivost je doživela v zadnjih letih močan vzpon, ki se očituje od partije do partije. Njena Sabska kraljica spada med njene izredno dognane stvari.



Josip Gostič, zagrebški tenorist, ki je zrasel na našem odru do pevca, katerega ne cenijo v Zagrebu nič manj kot pri nas, bo pel tudi letos partijo Asada, Salomonevega vojskovodje. Kritika poudarja ob vsaki priliki Gostičeve veliko tenkočutnost pri ustvarjanju raznih opernih figur. Hvali njegovo razumevanje, ki ga kaže, ko ustvarja lik na glasbeni osnovi, mu zna dati zmeraj prepričevalne človeške poteze in ga prežeti z močno čustvenostjo in vsebino, ki sta odlikili tega pevca.

Od lanske zasedbe bomo slišali še: Sokovo v epizodni, toda izraziti partiji sužnje Astarot, s katero je opozorila na ču-

stost in lepoto njenega glasu ter Dolničarja v partiji Bal Hanaana, nadzornika vrto-

Na novo so zasedene partije: kralj Salomon, veliki duhoven in Sulamit. Slejnjbo bo pola Ribičeva, ki smo jo letos slišali že kot Suzano v »Figarovi svatbi« in Michael v »Carmen« in Minko v »Gorenjskem slavčiku«. Ribičeva je med štirimi, petimi pevkami, ki nosijo že leta naš operni repertoar. Njena ustvarjalna vestnost, s katero se zavzame za vsako partijo, ji prinaša vse priznanje občinstva.

Partijo kralja Salomona bo pel letos Boris Popov. Kot član raznih velikih evropskih odrov, razpolaga z veliko pevsko in iglarsko kulturo in veliko odsko enojnostjo ter rutino. Lik kralja Salomona se po pevski strani izredno dobro prilaga glasu Popova, v iglarskem pogledu pa smemo pričakovati impozantno kreacijo.

Med občinstvu nad vse simpatične mlade pevce, spada Lupša, ki je v kratkem času pokazal svoje močne odrske sposobnosti. V letošnji sezoni se mu obeta močan razmah. Pel bo partijo velikega duhovna, ki jo je podal lani mojster Betetto čigar učencec je Lupša. Po svojem mojuju je bil deležen odlične šole, ki je pripomogla njegovemu lepemu glasovnemu materialu do prave pevске osnove. Na njeni podlagi se razvija v vsega upoštevanja vrednega pevca. Po partiji velikega duhovna v »Sabski kraljici«, bo pel naslovno partijo v Bravničarjevi operi »Hlapec Jernej«, ki jo pripravlja Opera kot prihodnjo novost.

Naj omenimo ob tej priložnosti še ostale sodelujoče, številni tvoj in orkester, ki so v tej operi postavljeni pred zelo odgovorno nalogo, prav tako pa tudi naš marljiv bal, ki je pokazal v zadnjem času velikega napredka. Kot solistinja nastopa v tej operi Gizela Bravničarjeva, ki piše znameniti orientalski ples s čebelco. Ta plesalka nam je tekom zadnjih let v koreografiji šefa baleta inž. Golovina podala v različnih operah in operetah učinkovite karakterne plesne, ki so lep dokaz, da obvlada poleg klasičnega baleta še prav posebno do stroko, za katero so ji dani vsi predpogoji.

Opero je prevedel Niko Štrifot, ki je delo tudi nastudiral in mu dal s svojo muzikalno intuitivnostjo jasno orisane konture. Zanimivi kontrasti človeških kolebanj med dobrim in zlom, prihajajo v njegovi muzikalni interpretaciji do polne veljave in podpirajo iglarsko stran.

Sef-režiser Ciril Debevec je ustvaril s »Sabsko kraljico« predstavo, v kateri se jasno zrcalijo razni značaji v bnu s svojimi dobrimi in slabimi nagnenji ter je dvignil tako to operno delo na raven, ki očituje močne etične vrednote. MASA SL

Molotov stric skladatelja Skrjabin

Predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve SSSR Vjačeslav Mihajlovič Molotov se piše v resnici Skrjabin. Njegov brat je bil v diplomatski službi carske Rusije in nekaj časa je deloval kot konzul v Lausanne. Sin tega konzula Aleksandra Skrjabin je eden glavnih predstavnikov ruske glasbe novejšega obdobja. Napisal je celo vrsto etud in sonat zlasti pa dve krasni simfonični pesnitvi »Poeme de l'Extase« in »Promethee«. Skrjabin je označeval vse svoje skladbe s francoskimi imeni.

Skladatelj Skrjabin je bil velik sanjač, ki je sanjal o prodornosti novih glasbenih oblik. Nameraval je tudi ustanoviti v Indiji velik glasbeni hram. Umrl je tragične smrti. Med britjem se je uredil v ustnico in si zastrupil kri. Letos poleti se je vsa Rusija spominjala 25-letnice njegove smrti.

— Poslali smo seveda po zdravnika, toda pomoči ni nobene. Vsaka pomoč je izključena. Toda kje sta gospodična Gaskellova in njena sestra? Gotovo nista ostali v knjižnici... Obstala je zopet v mislih in zdela se ji je, da od razburjenja ne more ostati na mestu. — Če pomislim, da sem čisto pozabila na to, kaj se spodobiti in kaj ne! Nikoli bi ne bila pomislila, nikoli...

— Odšli sta, — je odgovorila Phyllis. — Odšli sta v trenutku, ko ste se skušali prepričati, da je zares mrtev.

— Naravno! — Gospa Stokesova je bila že zopet zbrala svoje misli. — Saj to sta samo tuji osebi. Vsaj njena sestra. Opazila sem, da ni črhnila niti besede.

— Da, toda tuje osebe ne jemljejo ljudem stvari iz predalčkov pisalne mize, — je pripomnila Nica s konverzacijskim glasom in izpila čašo do dna. — Zlasti ne takrat, ko leži njihov gostitelj na tleh mrtev s stekleničico v roki. To je še hužje, nego klicati ga po imenu.

— Kaj pa misliš s tem? — se je obrnila Agnes Stokesova k Nici s svojim običajnim, že ukazujočim glasom.

— To, kar pravim. Ta Gaskellova je odprla zgornji predalček na desni strani pisalne mize in potegnila nekaj iz njega. Zal nisem videla, kaj je vzela.

— Morali bi jo bili zadržati, — je dejala gospa Stokesova ogorčeno. — Jaz bi bila storila to brez pomisleka. Ko sem pa slišala, kako kliče njena sestra Henryja po imenu, nisem mogla posvetiti pozornosti ničemu drugemu. O, ko bi jo bila videla!

A. E. Fielding

Črna mačka prinaša srečo

Roman

»Sam je, sam in vedno bo sam.«

Potem se je veselo nasmehnila in ozrla naokrog. — Upam, da pride zdaj sir Henry, ko sem mu zapela njegovo pesem. Ali pa naj poskusim še enkrat?

— Zakaj pravite »njegovo pesem«? — je vprašala gospa Evansova. — Kaj jo ima tako rad?

— Ker je tako prikladna za našega barončka Batchelora. — je dejala Phyllis šaljivo. To ime je tako pogosto rabil domači tisk o siru Henryju — »Sam je sam in vedno bo sam...«

Alice Gaskellova je izmenjavala s svojo materjo nasmeh. Eva je hotela to opazko nekako zabrisati, pa se je oglasila Nica:

— Kje je vaš zaročni prstan, Phyll? Kaj ste ga izgubili? To je prvič, da vas vidim brez njega.

Prstan, o katerem je šla beseda, je bil okrašen s krasnim diamantom. Sir Henry je bil podaril ta dragulj Keithu, da bi dal »pravico« iz njega prstan za svojo nevesto. Demant je navadno žarel na nje-

ni roki. Pogledi vseh so se obrnili na njeno roko. Prstana tam ni bilo. Imela je samo biserno zapestnico.

— Zdrnil mi je z roke, ko sem se oblačila k večerji — je pojasnila Phyll. — Raje ga nisem vzela, da bi ga ne izgubila. Najbrž so mi bili prsti zatekli od prstanov, ki so mi jih pomerjali. Biti bi moral manjši.

— Jutri zjutraj odpotujem v Norwich in vzamem ga s seboj, da ga zmanjšajo, — se je ponudila Nica izredno rade volje.

Phyllis se je zopet obrnila h klavirju in glasno je znela v oktavah ime odsotnega gostitelja:

»Sir Harry! Sir Harry!«

Agnes je bila nekoliko ogorčena zaradi tega kri-

— Najbrž bo kje zunaj, — je dejal Keith, ko nikogar ni bilo.

— Kaj če bi šli pogledat na vrt v mesečini, — je predlagal Keith in spregovoril je nekaj besed o lepoti vrta z gospo Evansovo in gospodično Gaskellovo. Gospa Evansova ni s pogledom pokazala, da je bila malo prej na vrtu.

Eva je odšla z družbo počasi na vrt. Izprehajali so se nekaj časa po stezicah. Nekateri so ostali v domu. Kmalu se je Eva obrnila v salon, misleč, da bo sir Henry že tam. Ko je sedla v naslanjač, je zaslišala iz daljave krike in čudne glasove. Nekdo je padel in se ranil. — je pomislila sama pri sebi. Ni mogla razločiti, od kod prihaja ropot in krik.

V naslednjem trenutku so se vrata na stajaj

odprla. V sobo je planila gospa Stokesova, za njo pa še Phyllis.

— Strašno, strašno! — je zastokala gospa Stokesova! — Oh, ta njegov obraz! Njegov grozni obraz! — Moram se nečesa napiti, — je zamrmrala Phyllis in si natočila čašo cocktaila.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašala Eva. Trajalo je precej časa, preden si je toliko opomogla, da je mogla izgovoriti to vprašanje. — Kaj se je zgodilo? — je ponovila in Nica je odgovorila:

— Bratranec Henry je mrtev. Našli smo ga v knjižnici na tleh.

Eva Henaegeeva je kričnila od groze.

— To je strašno, da moraš slišati kaj takega, — je dejala Nica in stopila k nji. — Toda to je res. A bilo je še strašnejše za nas, ki smo ga našli. Ubogi Henry...

— Da, Eva, mrtev je, — je izpregovorila gospa Stokesova, ki si je bila ta čas nekoliko opomogla. — To se zdi nemogoče in vendar je res. Našli smo mojega uboga bratranca na tleh v srednji sobi, kjer je knjižnica. V rokah je držal stekleničico. Bojim se, da je šlo za strašno pomoto... Na stekleničici je bilo jasno zapisano: »Strup...« Strašno! — je ponovila gospa Stokesova. — In ona ga je klicala po imenu. Kričala je »Henry« vpricho nas, vpricho vseh...

Phyllis ji je pomolila čašo cocktaila, ki ga je bila sama pripravila. Gospa Stokesova ga je počasi srebala in zdela se je, da ji to nekoliko pomaga k pomirjenju.